

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1937.

Första kammaren.

Nr 9.

Lördagen den 6 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Herr statsrådet *Pehrsson-Bramstorp* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 79, angående åtgärder till sockerbetsodlingens uppehållande; och
nr 80, angående fortsatt befrielse för riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld.

Herr statsrådet *Engberg* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 74, angående nybyggnad för laboratorier för gjuteriteknik m. m. vid tekniska högskolan ävensom inredning av vissa lokaler inom fackavdelningen för elektroteknik m. m. vid högskolan; samt
nr 75, angående anslag till rasbiologiska institutet för budgetåret 1937/1938.

Justerades protokollen för den 30 nästlidne januari och den 2 innevarande månad.

Upplästes följande inkomna läkarintyg:

Att landshövding *H. Hammarskjöld* på grund av bronchit är tills vidare förhindrad att deltaga i riksdagens arbete, intygas.

Stockholm den 2 februari 1937.

H. C. Jacobæus.

Vidare upplästes två till kammaren inkomna ansökningar, vilka jämte därvid fogade läkarintyg voro så lydande:

Till riksdagens första kammare, Stockholm.

Med hänvisning till bifogade intyg får jag vördsamt anhålla om ledighet från riksdagsarbetet fr. o. m. den 2 dennes tills vidare.

Umeå den 2 februari 1937.

Karl Aug. Johanson.

På begäran intygas härmed, att ledamoten av riksdagens första kammare *Karl Johanson*, Vännäs, på grund av ischias innevarande dag intagits å härvarande medicinska avdelning, varest han kommer att tills vidare vårdas.

Umeå den 2 februari 1937.

Allan Beskow,
1:ste underläkare.

Till riksdagens första kammare, Stockholm.

Med hänvisning till bifogade läkareintyg anhåller jag härmed om tjänstledighet från riksdagsarbetet fr. o. m. denna dag och tills vidare.

Stockholm den 3 februari 1937.

Rickard Lindström.

Ledamoten av riksdagens första kammare, redaktör *Rickard Lindström* är på grund av sjukdom oförmögen att deltaga i riksdagens arbete under tiden 3 februari tills vidare, vilket härmed intygas.

Stockholm den 2 februari 1937.

Stig Björkman,
leg. läk.

De begärda ledigheterna beviljades för den tid, de i åberopade läkarintygen omförmälda hindren varade.

Anmäldes och godkändes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 14, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att besluta i fråga om vissa postavgifter.

Anmäldes och godkändes jordbruksutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 15, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av nionde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

Anmäldes och godkändes konstitutionsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 16, angående av riksdagen beslutade ändringar i rikets grundlagar;
nr 17, angående av riksdagen beslutad ändring i rikets grundlagar; samt
nr 18, angående av riksdagen beslutade ändringar i rikets grundlagar.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran statsutskottets utlåtanden nr 1 och 18.

*Ang. remiss
av motionen
I: 56.*

Föredrogs statsutskottets memorial nr 19, i anledning av remiss från första kammaren av en motion.

Detta memorial lydde:

»Till statsutskottet har från första kammaren remitterats en av herr Theodor Nilsson m. fl. väckt motion, nr 56, om ersättning till textilarbetaren J. Brodd på grund av skada uppkommen genom olycksfall i arbete.

Då den i motionen väckta frågan icke lämpligen torde böra behandlas av statsutskottet, får utskottet i anledning av § 7 av de för riksdagen gällande reglementariska föreskrifterna hemställa, att ovannämnda motion må till första kammaren återlämnas.»

Herr andre vice talmannen: Jag hemställer, att kammaren måtte bifalla utskottets hemställan samt hänvisa den ifrågavarande motionen till bankoutskottet.

Vad herr andre vice talmannen sålunda hemställt bifölls.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran andra lagutskottets utlåtanden nr 2 och 3.

Föredrogos och bordlades på begäran Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 74, 75, 79 och 80.

Herr **Lindhagen** erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Jag skall be få väcka två sammanhängande interpellationer.

Världskriget mellan stormaktskoalitioner aktualiserade behovet av samförstånd mellan de mindre europeiska staterna, som ej invecklades i kriget. Ledning togs, då som fortfarande, icke minst av Nordens stater. Dessa odlade ock sin egen utrikespolitik genom sammanträffanden mellan monarkerna samt stats- eller utrikesministrar.

De förenämnda s. k. exneutrala staterna, bestående av Sverige, Norge, Danmark, Holland och Schweiz, frestade ett samråd i den »*Neutrala konferensen* i Stockholm» år 1916, föregången av Fordexpeditionen och subvenerad från Nordamerika. Konferensen organiserades med representanter från de nämnda staternas pacifister under anslutning jämväl av delegerade från Nordamerika. Det gällde ett pionierande för krigets upphörande och grundvalar för en varaktig fred.

Konferensen utfärdade manifest till de krigförande och de neutrala, höll mottagningar samt framträdde på folkmöten i Stockholm, föregångna av Fordexpeditionens möten i Oslo, Stockholm, Köpenhamn och Haag.

*

Emellertid inleddes genom *Osloententen* av december 1930 ett samarbete även mellan regeringarna i de fyra exneutrala staterna Norge, Danmark och Holland ävensom Belgien.

Ententen hade tillkommit på norskt initiativ. Konventionens syfte var förnämligast att söka *förekomma tullförhöjningar*. Åtskilliga förhandlingar fördes. Holland och Belgien bröto sig därunder ut med ett förslag att konstituera en för alla öppen tullnedsättningsunion. Efter någon tid anslöt sig även Finland till Oslokonventionen.

Svårigheter yppade sig av redan ingångna handelsavtal. Medlemmarnas olika monetära lägen lade hinder i vägen. En tullunion mellan skilda stater i stort eller smått måste ock vara en av de svåraste uppgifter. En tidigare rörelse för skandinavisk tullunion började med stor anslutning men slutade med ingenting. Förhandlingar om en tullunion mellan Estland och Lettland lämnade under långa tider inget resultat.

Svenska riksdagen fordrar och ger icke mycket i utrikespolitisk framfärd. I detta fall tyckte dock även partiledande män inom riksdagen, att Osloententen gav väl litet. Den kallades i första kammaren till och med den lilla råttan, som berget fött, en lilleputtkonvention m. m. dylikt. Men riksdagen tog förslaget i alla fall som ett fjät. Man får vara tacksam för vad som helst i dessa nedgångens tider.

Utrikesminister Sandler medgav i sitt svar 1933 i första kammaren på min interpellation om samarbete även mellan de mindre ost- och västbaltiska staterna, att Oslokonventionen »ännu ej avsatt avsevärda praktiska resultat». Och i tal i Göteborg samma år berättade han, att »de frukter konventionen avsatt i det yttre äro verkligen mycket små». Svenska regeringen hade »ådagalagt stor förstäelse för syftet med Hollands och Belgiens separataktion». Även denna slocknade dock av brist på anslutning från regeringarna.

*

Interpellation om fredsfrågans upptagande till behandling inom den s. k. Osloententen.

Interpellation om fredsfrågans upptagande till behandling inom den s. k. Osloententen. (Forts.)

Nu har på initiativ från Holland börjats *samråd mellan Oslomakterna om nya tag* för bättre resultat. Det angives avse att »söka åstadkomma ett närmare ekonomiskt samarbete». Detaljerna ha ännu ej överenskommits. Telegram ha endast nämnt *minskningar i tullarna*. Således ett framsteg mot det äldre programmet att förekomma deras höjning. Belgien lär även vilja upphäva »en rad kontingenteringar» och föreslå »ett samfällt utställningståg till Sydamerika».

Ett påbörjat samförstånd är emellertid modern till resultat. Även det lilla bör betraktas som stort, särskilt i denna tid.

Tullarna äro nu ett crux vid sådana tillfällen. Där statsgränser ligga emellan, resa sig hotfullt innanför dem varje stats riksbudget och enskilda företags konkurrens på båda sidor om gränserna. Det kan frågas, om det nu är överkomligare att vinna något avsevärdare resultat. Började ententen med att söka förekomma tullförhöjningar och fortsätter den nu med att söka minska tullarna, så kan dock ifrågasättas, om ej det enda rediga och möjliga steget vore att avskaffa tullarna och väsentligen *införa frihandel* mellan ententens stater. Med andra ord ett nytt område för gemensamhetsförsörjning — med en del om och men visserligen även på den nya ekonomiska enhetens gränser mot andra länder. Svårigheterna äro stora. Men det är lofvärt och tacknämligt att försöka.

*

Aktuellare och viktigare vore, synes mig, om ententen tillika gav sig in på någon enahanda mening om och utvägar ur den politiska situationen just nu. Det kräves, att någon rationell början sticker upp sitt huvud över de töckniga horisonterna.

Man får icke begära för mycket av de europeiska stormakterna. De rygga tillbaka inför ett nytt europeiskt stormaktskrig. De söka komma till ro med kompromisser om konstruktiva planer för *Europas fred*. De exneutrala och andra mindre stater få ej hålla sig borta från sådana förhandlingar. De böra även dra sitt strå till stacken av betingelser till deras egen och det stora helas fördel, av vilka deras egen till sist beror. Vi må således tilläventyrs hoppas att vår utrikesminister vid sin inbjudna resa till London kan medföra även några goda kort på handen.

Kanske får dock ej begäras av Sveriges utrikesminister att i samspråk med en stormakt söka orientera konversationen fram emot *världens fred*. Den frågan är förbehållen de små kolonilösa länderna, som av naturen ensamma äro kallade att avslöja de första fjäten mot horisonterna, det viktigaste av allt. Europa får aldrig någon varaktig fred utan världens fred.

Liksom den demokratiska staten uppbygges på individernas rättigheter, måste världsstaten grundas på sina personers, d. v. s. nationaliteternas, oförytterliga rättigheter. Redan Immanuel Kant och Ferdinand Lassalle fastslogo detta med styrka. Med nationaliteternas i hela världen friförklaring sammanhänger ock intimt den s. k. »kronan på våra internationella inrättningar» eller ett gemensamt språk vid sidan av nationalspråken, så att alla nationaliteter kunna känna sig som hemma hos varandra. Det kraftigaste bindeledet sålunda i det stora samförståndet. Det går en folkrörelse från folkdjupen i denna riktning. Men allt detta är, som sagt, närmast Nordens sak.

Vill *Norden* icke börja att i världspolitikens consiliant snudda vid den för stormakter omöjligaste, men för världsfreden även i första etappen viktigaste framsynen av allt i denna tid, blir ofredens epok även för svenskarna och Norden ytterligare förskjuten till det oöverskådliga.

Interpellation om fredsfrågans upptagande till behandling inom den s. k. Osloententen. (Forts.)

President *Wilson* framlade ock sina fjorton punkter som ett »program för världens fred». Ur den femte punkten och specifikationen i de andra punkterna framlyste dock, att han i sina tankar var fängslad vid *den vita rasens fred*. Således i alla fall något mera än Europas fred.

*

De första resultaten av Osloententens återupptagna *ekonomiska verksamhet* kommer väl att föreläggas denna riksdag genom proposition eller jämlikt 56 § riksdagsordningen.

Det hemställes sålunda vid detta tillfälle om kammarens tillstånd att få till utrikesministern framställa allenast följande spörsmål:

I. Kan det förväntas, att vid de återupptagna förhandlingarna inom Osloententen om ekonomiskt samförstånd från Sveriges sida påkallas uppmärksamhet och samförstånd även för situationens viktigaste fråga eller ett politiskt annalkande i konversationerna till *en effektiv konstruktiv plan för världens fred*.

II. Anser ej regeringen efter föredömet från de exneutrala europeiska ländernas neutrala konferens i Stockholm 1916 det vara ändamålsenligt, att Osloententen inbjuder det exneutrala *Schweiz* att ansluta sig till ententen och deltaga i dess förhandlingar.

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågakvarande spörsmål finge framställas.

Ordet lämnades ånyo till herr **Lindhagen**, som nu anförde: Återupptagandet av Osloententens verksamhet synes äventyra och bringa i glömska strävandena för en annan minst lika viktig entente nämligen samförståndet mellan de ost- och västbaltiska små folken. Ester, letter och litauer å ena sidan samt skandinaverna å den andra sidan. När det ostbaltiska Finland även anslöt sig till Osloententen, förspordes att det skett mera som en gest. Bakom den låg, troddes det, en påminnelse att Finland ville något mera, nämligen ett samförstånd i främsta rummet inom *ett större Norden*.

Interpellation ang. en freds-entente mellan Baltiska havets småstater.

När det stora kriget återskänkt de fem ostbaltiska folken i vidsträckt be- märkelse friheten, hänvände sig år 1920 Finland, Estland, Lettland, Litauen och Polen till skandinaverna med hemställan om samråd för bildandet av ett organiserat samförstånd. De tre skandinaviska regeringarna avböjde och deras folk svävade i den djupaste okunnighet om denna strimma av soluppgång från öster.

Och dock var Östersjön sedan gammalt svenskarnas och även danskarnas klassiska hav. Deras andliga flykt ligger fortfarande åt österns ändlösa drömmande möjligheter ända bort till Stilla havets kuster och — om de förstå sin situation rätt — kanske mindre till den överorganiserade och söndertrasade Occidenten, behärskat av beklagansvärt nedblickande på Orientens vardande i tidernas längd.

De svensk-baltiska föreningarna, skandinaviska historiker och arkeologer sammanslutna i baltiska institutet jämte en riksdagsman i första kammaren ha från begynnelsen av dessa folkresningar och frihetens statliga genombrott sökt fästa skadinavernas och främst svenskarnas uppmärksamhet på deras kallelse. Nämligen att med sanningens makt bidra till att skydda dessa nybildade stater och isynnerhet de tre svagaste i deras självbestämningsrätt och därigenom skapa sin egen verkliga fördel av ett sådant förutseende. Det gäller för ögonblicket främst stamfränderna på andra sidan havet, med vilka särskilt svenskarna blandat blod i id och strid sedan gråaste forntid. Det gäller Est-

Interpellation ang. en fredsentente mellan Baltiska havets småstater.
(Forts.)

land, Lettland och Litauen, som ännu ej nått Finlands inställning till Norden. Det gäller den naturliga omfattningen och gränsen för Norden, dess begrepp och praktik i världsförnyelsen.

Vi ha icke utan framgång efter förmåga sökt skingra förenämnda obekantskap. Vi ha lyckats föra folkstammarna samman genom personliga besök gruppvis. Vi ha vänt oss till statsmakterna, riksdag och regering och mött åtskillig förståelse. För min del har det bidragits med föreningsbildande och interpellationer från begynnelsen och ingående motioner i ämnet åren 1933 (I: 200—202) 1934 (I: 274) och 1935 (I: 227 sid. 12 och 228), till vilka nu allenast hänvisas. Allt detta under enstämmigt bifall från de tre gamla folkstammarna där borta i österled.

Dessa gemensamma bemödanden ha även avkastat, att nu även Litauen fått en fast diplomatisk representation från Sverige. Även officiella besök från de tre ländernas ministrar ha ägt rum för samråd med svenska utrikesledningen. Detta på eget initiativ från Lettland och Estland och på svenskt initiativ från Litauen. Återvisiten från Sverige dröjer länge. Detta har väckt bekymmer hos de svensk-baltiska organisationerna och undran mångenstädes.

Det må som belysning av situationen tilläggas följande konstruktiva förhoppning. Den moderna samförståndstanken i utrikespolitiken kan effektivt inleda en begynnande organisation av en väst- och östbaltisk entente likaväl som Osloententen. Till en början gör då svenska utrikesministern ett återbesök för samråd såsom nyligen skett i Bryssel och Haag. Utan att därvid knyta någon behörig förväntan skulle kronan på det första steget kunna tagas genom de tre presidenternas besök i Stockholm och återbesök av Sveriges konung i sällskap med sin utrikesminister. Denna senare hyllning av sanningens vapenlösa makt och nationernas självbestämningsrätt jämte rätt till fredligt samförstånd skulle väcka lika stor hänförelse i Tallin, Riga och Kaunas, som motsvarande besök i Helsingfors och nu senast i Bryssel. Det är så folkens öden länkas mot den varaktiga freden.

Frånsett denna konstruktiva framtidsbild anhålles på grund av vad i övrigt anförts om kammarens tillstånd att få till utrikesministern framställa följande spörsmål:

I. Anser ej regeringen, att tiden nu omsider bör vara inne att det länge förberedda *samförståndet mellan de sedan gammalt befryndade väst- och östbaltiska småstaterna* må till en början taga samma organisatoriska former för samråd som Osloententen.

II. Anser ej regeringen, att den sålunda organiserade fredsententen mellan Baltiska havets småstater bör såsom i föregående interpellation föreslagits för Osloententen omfatta ej blott *ekonomiskt och kulturellt samarbete* i vidare omfattning än som hittills förunnats Osloententen utan även i vår tid framför allt påminnelser om en *konstruktiv plan för världens fred*.

III. Kan det förväntas, att utrikesministern finner snart tillfälle att genom *återbesök* i Riga, Tallin och Kaunas, eventuellt inleda den definitiva tillkomsten av förenämnda väst-östbaltiska entente, byggd på sanningens vapenlösa, ensamt praktiska makt.

Även denna anhållan bifölls.

Anmälades och bordlades

statsutskottets utlåtande nr 20, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till vissa engångskostnader för försvarsväsendets byggnader m, m.;

bankoutskottets utlåtanden:

nr 5, i anledning av väckt motion om pension och gratifikation åt förre vaktmästaren hos riksdagens andra kammare A. Hj. Lindgren; och

nr 6 i anledning av styrelsens för riksdagsbiblioteket framställning om ytterligare anslag för tryckning och bindning av tillägg till bibliotekets katalog 1927;

andra lagutskottets utlåtande nr 4, i anledning av väckta motioner om upphävande av 3 a § i lagen den 28 maj 1920 om medling i arbetstvister; samt

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående placering i lönehänseende av kronojägaren A. W. Andersson;

nr 7, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående medgivande för Kungl. Maj:t att i vissa fall försälja kronoegendom m. m.;

nr 8, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att godtaga ackord å kronans fordringar för försålda kronoegendomar; och

nr 9, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avstående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.30 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Tisdagen den 9 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.

Herr statsrådet *Sköld* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 83, angående fortsatt statlig exportkreditgaranti.

Justerades protokollet för den 3 innevarande månad.

Upplästes följande till kammaren inkomna läkarintyg:

Att kapten *Erik von Heland* på grund av influensa med hög feber är tills vidare till arbete oförmögen intygar.

Stockholm den 7 februari 1937.

N. Rosander,
leg. läk.

Att riksdagsmannen kyrkoherde *Karl Sandegård*, Lilla Edet, på grund av influensa under tiden $\frac{31}{1}$ t. o. m. $\frac{8}{2}$ 1937 varit oförmögen att deltaga i riksdagsarbetet, intygas härmed.

Lilla Edet den 8 februari 1937.

Hugo Appelgren,
leg. läk.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 19, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lån till Aktiebolaget svenska amerika linien;

nr 20, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lån för anordnande av sportstuga för personalen å generalpoststyrelsens bankavdelning;

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående viss ändring av villkoren för ett till Sveriges lokomotivmäns rekreationshem å Särö beviljat statsbidrag;

nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående understöd åt föreningen till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina för verksamheten vid åkerbrukskolonien Hall; samt

nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare bidrag för budgetåret 1936/1937 till Eugeniahemmet.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 74, angående nybyggnad för laboratorier för gjuteriteknik m. m. vid tekniska högskolan ävensom inredning av vissa lokaler inom fackavdelningen för elektroteknik m. m. vid högskolan; och

nr 75, angående anslag till rasbiologiska institutet för budgetåret 1937/1938.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 79 angående åtgärder till sockerbetsodlingens uppehållande.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 80, angående fortsatt befrielse för riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran statsutskottets utlåtande nr 20, bankoutskottets utlåtanden nr 5 och 6, andra lagutskottets utlåtande nr 4 samt jordbruksutskottets utlåtanden nr 6—9.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade proposition nr 83 blev densamma på begäran bordlagd.

Herr *Svensson, Martin*, avlämnade nedannämnda av honom m. fl. undertecknade motioner:

nr 203, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om moderskapspenning m. m.;

nr 204, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående främjande av planmässigt sparande samt inrättande av en statens bosättningslånefond m. m.;

nr 205, angående visst tillägg till 21 § lagen om införsel i avlöning, pension och livränta; samt

nr 206, angående vissa ändringar i gällande banklagstiftning.

Motionerna blevo på begäran bordlagda.

Herr **Borell** erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Med hänsyn till de osäkra politiska förhållandena i Europa är det säkerligen en allmän önskan, att Sveriges försvar skall vara så beskaffat, att detsamma kan fylla sina uppgifter såväl vid neutralitet som vid krig. Det torde också vara en allmän uppfattning att de försvarsmedel, som enligt den nya försvarsordningen skola finnas, även böra vara i sådant skick att de motsvara de fordringar, som jämlikt försvarsbeslutet kunna komma att ställas på desamma.

Vad flottan beträffar, innehåller försvarsbeslutet att våra sjöstridskrafter — kustflottan och lokalstyrkorna — skola erhålla viss angiven sammansättning av örlogsfartyg av olika typer och till bestämt antal. I detta antal ingå såväl nu befintliga som under byggnad varande och till nybyggnad beslutade fartyg.

Under senare tiden har det emellertid kommit till allmän kännedom, att vissa av dessa nu befintliga fartyg äro så illa utrustade med moderna strids- och försvarsmedel samt erhållit ett så otillräckligt underhåll att de till väsentliga delar förefalla vara i det närmaste otjänstbara för nutida sjökrigsuppgifter. Dessa allvarliga luckor i vår krigsberedskap synas vara tillfinnandes icke endast inom lokalstyrkorna utan — vad än värre är — jämväl inom kustflottan. Jag erinrar härvid om de uppseendeväckande meddelanden, som nyligen varit synliga i dagspressen, att jagaren Ehrensköld, pansarskeppet Oscar II och pansarkryssaren Fylgia för närvarande äro i sådant skick, att de icke kunna gå till sjöss, samt att medel saknas för deras istandsättande.

I samband härmed har påtalats bristen på fartyg med modern utrustning för den för flottans effektivitet så viktiga utbildningen av blivande sjöofficerare. I brist på lämplig fartygsmateriel måste för detta ändamål instundande

*Interpellation
ang. iständ-
sättande av
flottans
fartygs-
materiel.*

Interpellation ang. iståndsättande av flottans fartygsmateriel. (Forts.)
sommars avses det föråldrade pansarskeppet *Manligheten*, där förläggningssmög-
ligheterna äro mycket dåliga och trångboddhet med därav följande hygieniska
olägenheter måste uppstå för såväl kadetter som manskap. Chefen för sjö-
krigsskolan har i ett nyligen återgivet intervjuuttalande med fullt fog liknat
ett sådant utbildningssystem vid ett försök att skapa dugliga kavallerister ge-
nom att öva dem på uttjänta hästar.

I marinmyndigheternas budgetäskanden framhålles vikten av att även
de äldre fartygen försees med tillfredsställande luftvärn och andra stridsmedel,
varförutan de icke kunna hävda sig i modern krigföring. Från försvarskom-
missionens utredningar vet jag, att dessa äldre fartyg kunna förlänas ett icke
oväsentligt stridsvärde och kunna göra god nytta i för dem lämpade uppgif-
ter, såframt de försees med modern utrustning samt givetvis också tillräcklig
bemanning.

Utan tillräckliga anslag kan emellertid ett iståndsättande av flottans far-
tygsmateriel icke åstadkommas och försvarsbeslutet sålunda icke heller genom-
föras för flottans vidkommande. Förra hösten gick genom pressen den upp-
giften, att marinmyndigheterna fritogo sig från ansvaret för de följder be-
träffande flottans krigsberedskap, som kunde komma att uppstå på grund av
otillräckliga anslag för materielens underhåll.

Det synes sålunda ostridigt att väsentliga delar av de sjöstridskrafter, var-
med försvarsbeslutet räknar, icke äro i sådant skick, att de kunna förutsättas
användbara vid eventuella konflikter. Enär detta för riksförsvaret i dess hel-
het så ytterst allvarliga förhållande väckt förklarlig oro i allt vidare kretsar,
synes det mig nödvändigt att söka erhålla klarhet i hithörande spörsmål, var-
för jag hemställer att till herr statsrådet och chefen för försvarsdepartementet
få rikta följande frågor, nämligen:

1) Anser herr statsrådet, att de örlogsfartyg, vilka jämlikt den nya marin-
ordningen skola ingå i våra sjöstridskrafter, böra underhållas i sådant skick
att de utan tidsutdräkt kunna användas i för dem avsedda uppgifter såväl vid
neutralitetsvakt som vid krig?

Och, om så är fallet,

2) Vilka åtgärder avser herr statsrådet vidtaga för att dessa fartyg skola
bliva i stånd härtill?

På gjord proposition medgav kammarerna, att ifrågavarande spörsmål finge
framställas.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde
avslutades kl. 4.12 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.